

Архітектура готики

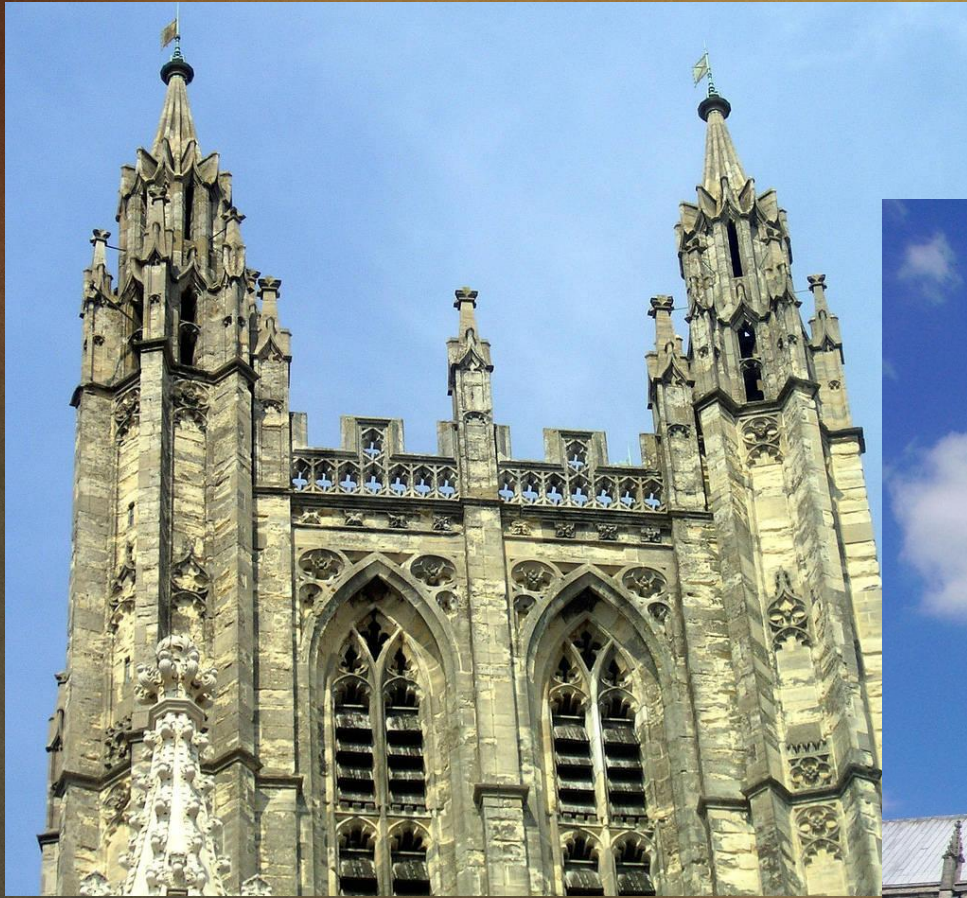

Близько 1137 р. в абатстві Сент-Дені абат Сугерій розробляє вчення про Божественне світло й, щоб «впустити» світло у храм міняє конструкцію собору.

Західний портал церкви абатства Сент-Дені із двома масивними вежами, трьома порталами, прикрашеними скульптурою тимпанів і віконною розою у верхньому ярусі, став прототипом фасадів готичних соборів. На відміну від романського собору, прикрашені всі три портали, а не тільки центральний. Три портали – три входи – Свята Трійця.

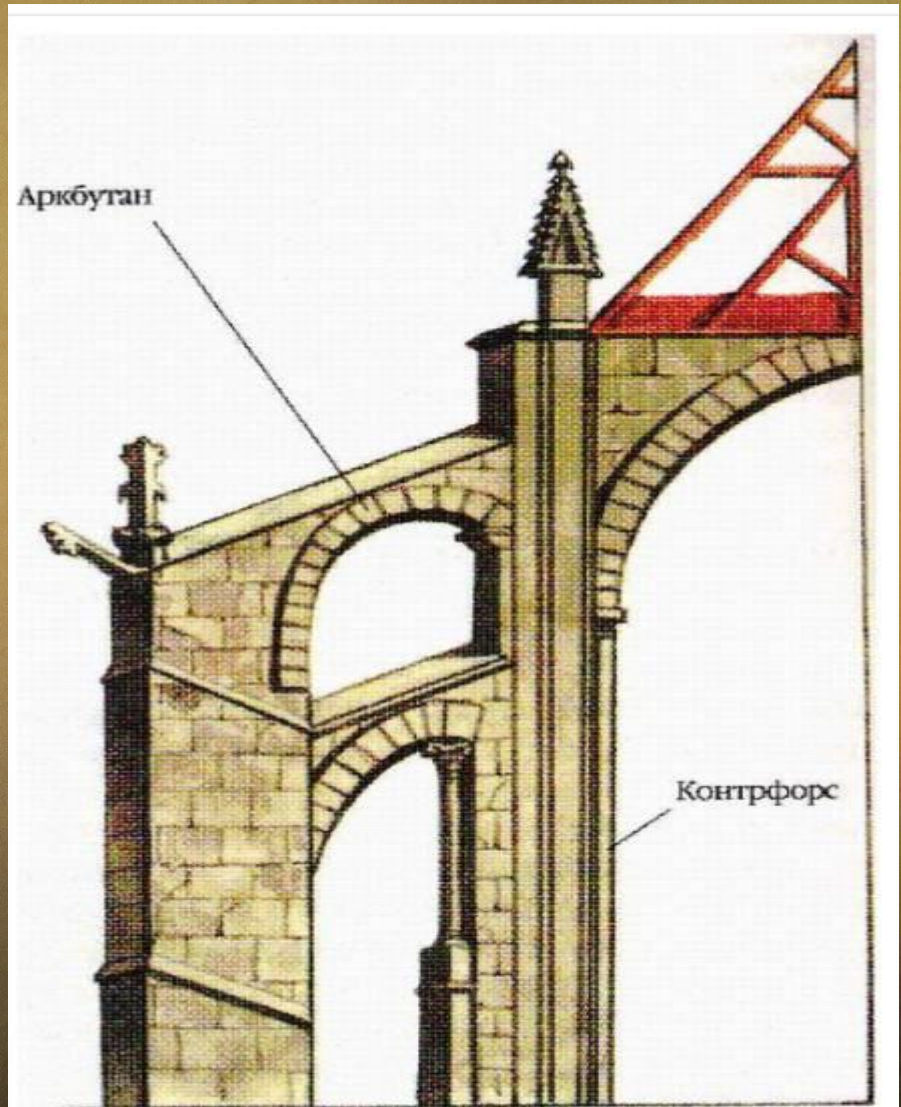

- Вітраж став основним елементом готичного собору завдяки зміні конструкції.

Готичні будівельники відмовилися від масивних конструкцій і перейшли до каркасної системи.

Щоб полегшити склепіння, будівельники підсилили каркасні арки. Чим вищою й більш загостреною була арка, тим більший розпір вона створювала. Розпір компенсували за рахунок зовнішніх опорних стовпів – контрфорсів. Контрфорси відділяються від стіни й вибудовуються в ряд. Опорні стіни були замінені величезними віконними прорізами.

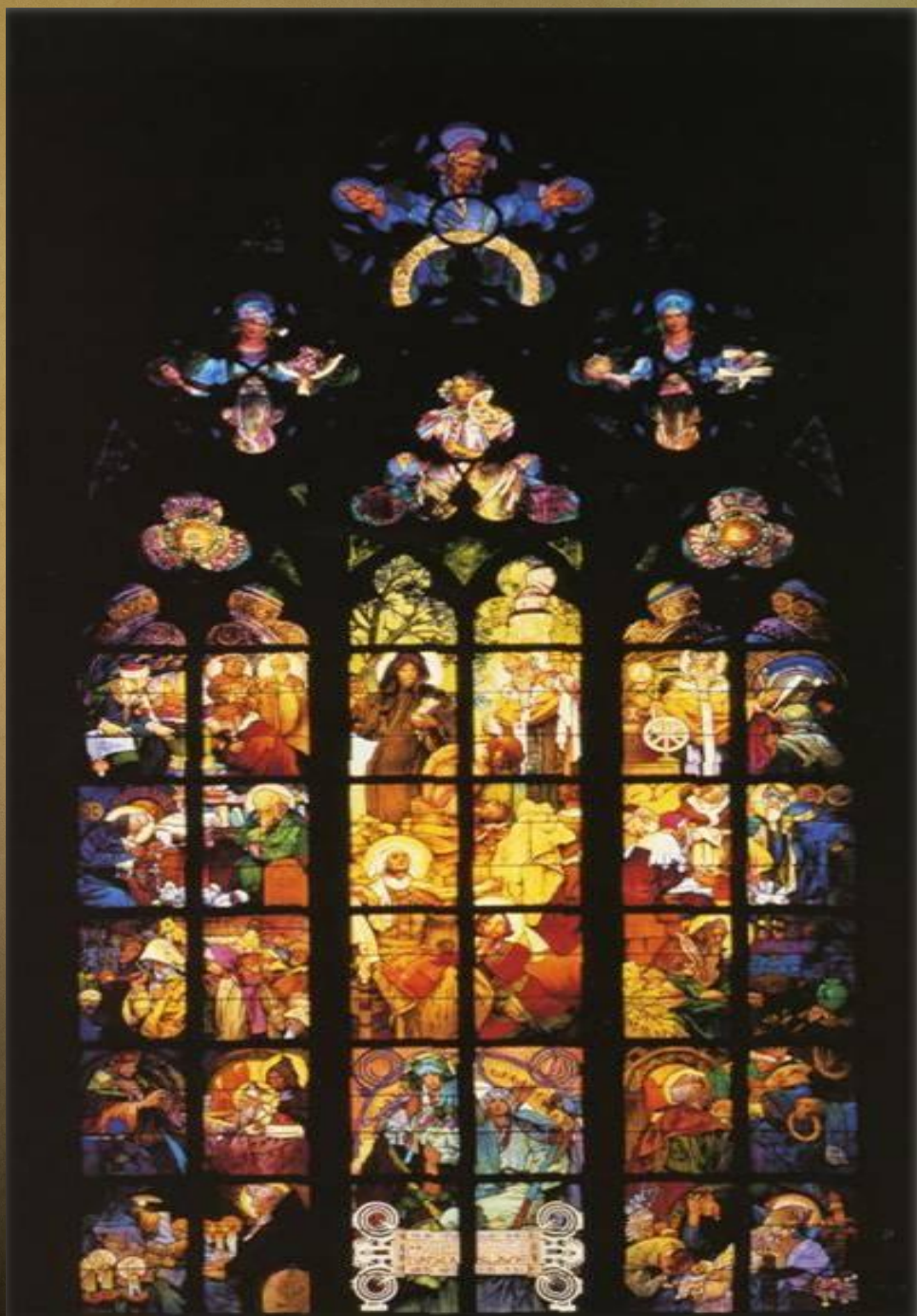
Система аркбутанів і контрфорсів

Готичні зміни – це не просто архітектурні зміни, це зміни богословської думки.

«Я є світло!» – говорить Бог, значить треба впустити світло у храм. Вітражі готичного собору – втілення Божественного світла.

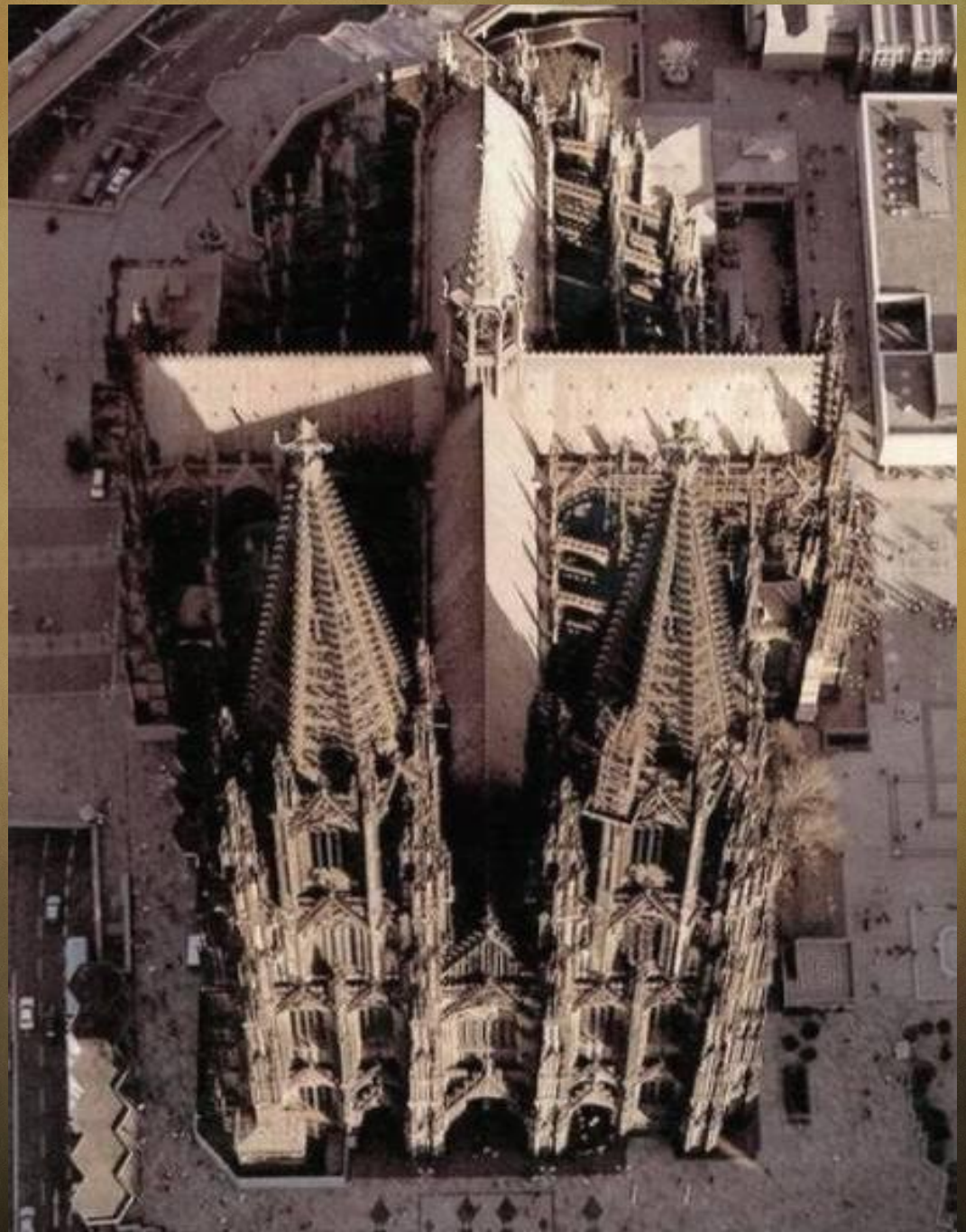
Скло пропускає крізь себе кольорове світло, що схоже на блискучі дорогоцінні камені й нагадує нам про небесний Єрусалим. Споглядаючи вітражі, віруючий відходив від тілесного, наближаючись до духовного, божественного.

**Католицький
(романський, готичний)
храм – це образ і модель
світу.**

Символіка визначала
план храму, порядок
розпису, рельєфу,
вітражів. В основі храму
лежав витягнутий хрест.

- Нотр-Дам (фасад)

Головний портал розташовувався на західному боці, двері мали прямокутну форму. Над нею було розміщене поле – тимпан, багато прикрашений рельєфом.

Форма portalу складалася з півкола арки – символу неба і прямокутника дверей – символу землі. Двері символізували самого Ісуса Христа, який сказав: «Я є двері, хто ввійде Мною, той урятується...».

Три входи у храм символізують Трійцю.

На стулках центральної брами
зображувалися сцени зі
Старого й Нового Завітів. На
правій брамі – місцевий вятий.

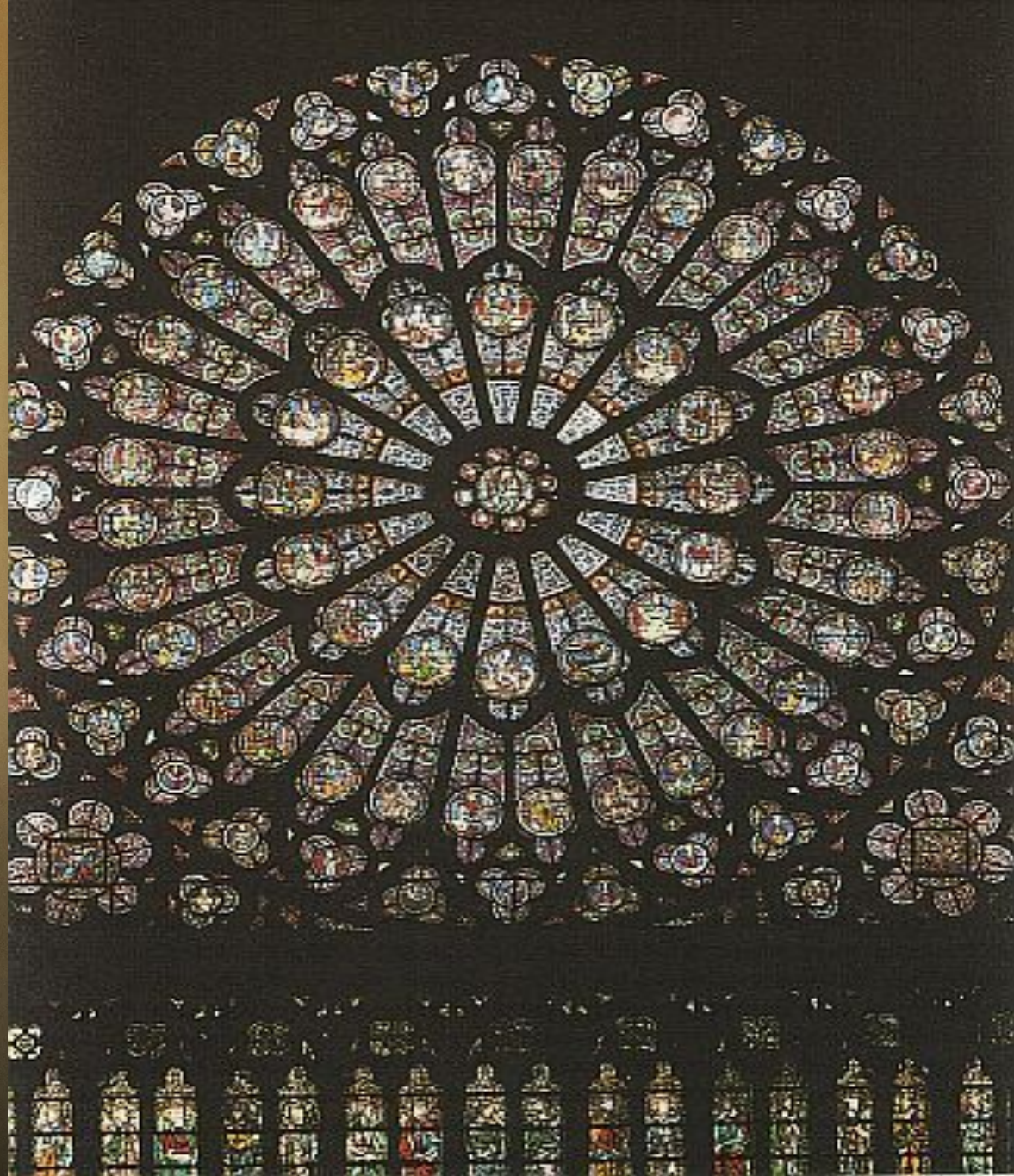
Для богослова храм – корабель
порятунку, його керманич –
Христос, ніс корабля
спрямований на схід (туди, де
Єрусалим, де був розп'ятий
Ісус), корма – на захід, два
керма – два Завіти, скріпи –
церква, вітрила – дух із небес,
залізні якорі (вони є насправді)
– символ Христа – міцність
віри й заповідей, які міцніші
від заліза.

Роза алхіміків (Нотр-Дам)

Ще в романських храмах з'являються так звані «рози» – круглі вікна великого розміру, що прикрашають фронти головного нефа. Символіка віконної рози: кругла форма символізує небо, а «Трояндою (лат. *rosa*) без шипів» називали Діву Марію.

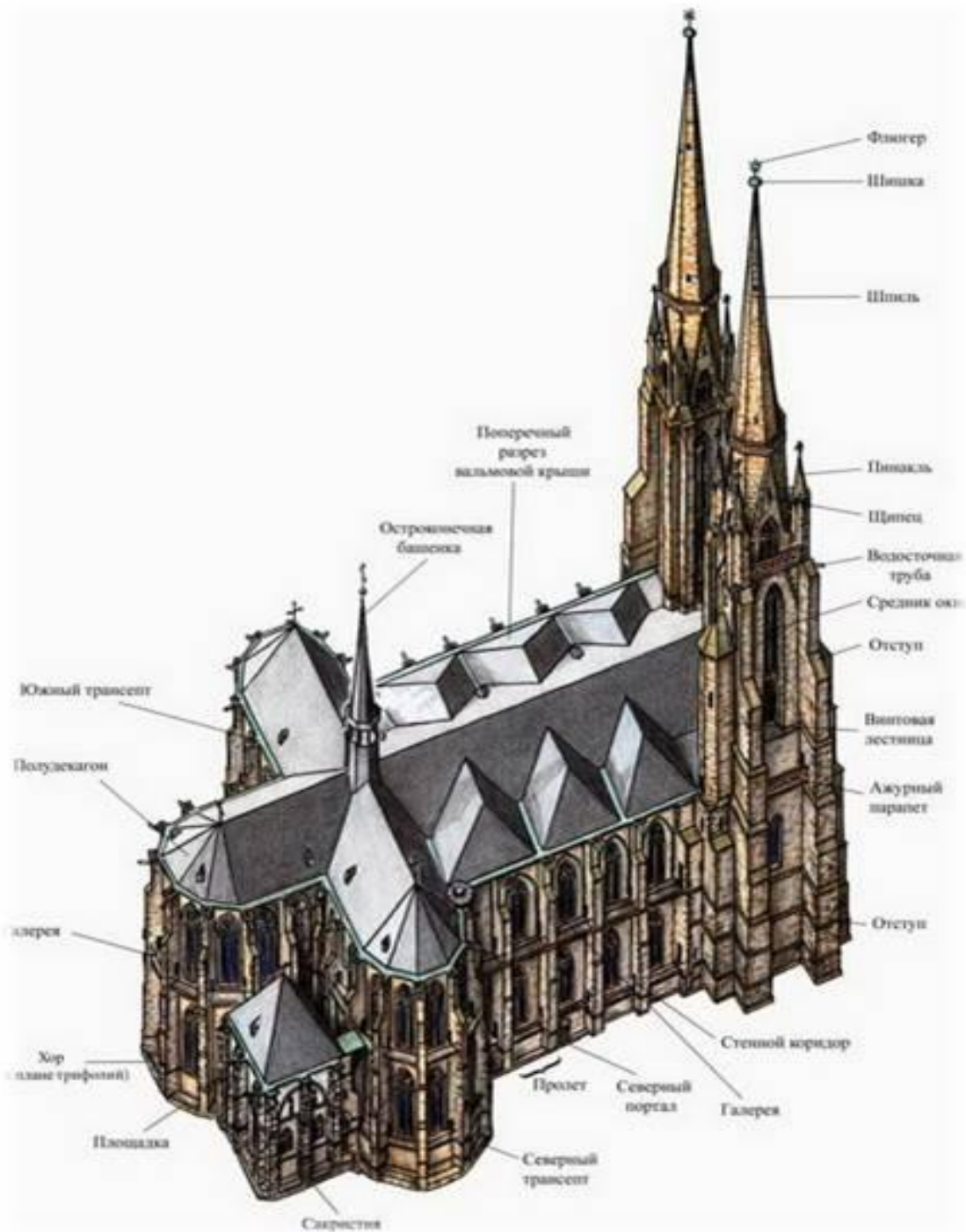

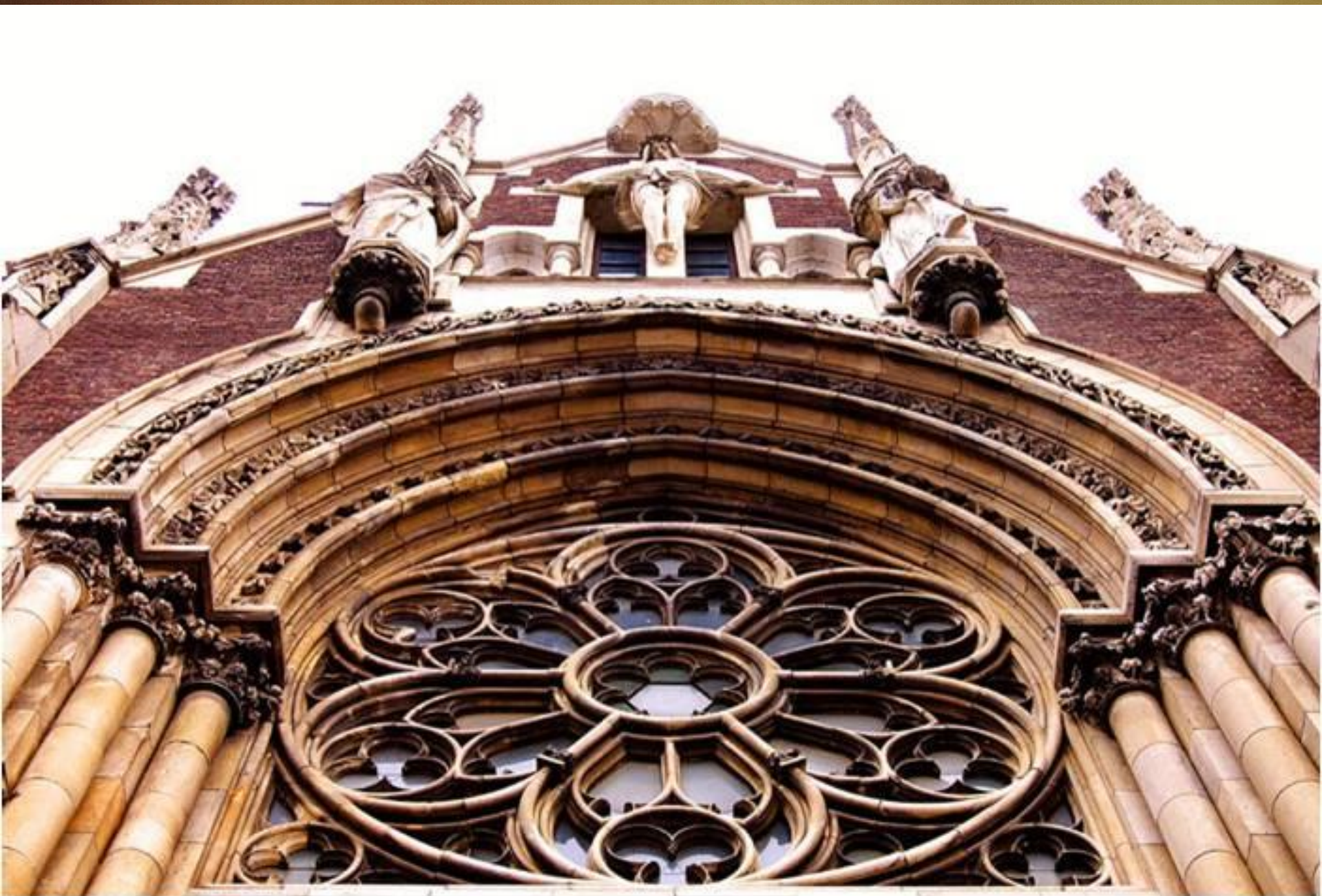
**У вертикальній проекції
три світи – земний,
небесний і підземний.**

Небесний світ окреслений
склепінням і арками,
земний – церква, підземний
– низ приміщення.

Символізує зв'язок між
людиною й Богом. Світ
божественний і людський
зустрічаються завдяки
жертві Христа, тому в
основі храму лежить хрест.

Будівля храму складається із трьох частин: притвору (нартекса), середньої частини й вітваря (сакральна частина), що нагадує про єдність людського, ангельського

й божественного, а також про троїстість душі, тіла й духу.

Найбільш священна частина храму – вітвар, що розміщується зі східного боку, з боку ранкового світла, – присвячувалася Христу.

Престол був символом Гробу Господнього. Західна частина храму символізувала прийдешній Страшний Суд, який був зображений на західному порталі.

Узагалі, всі зображення собору читалися як книга, це була «Біблія для неписьменних». Північний бік символізував Старий Завіт, а південний – Новий Завіт.

- а - восточные башни хора;
- б - восточный хор;
- в - ризница;
- г - трансепт;
- д - южный неф;
- е - многогранное завершение хора;
- ж - башня над средокрестьем;
- з - продольный неф;
- и - западные башни хора;
- к - западная башня.

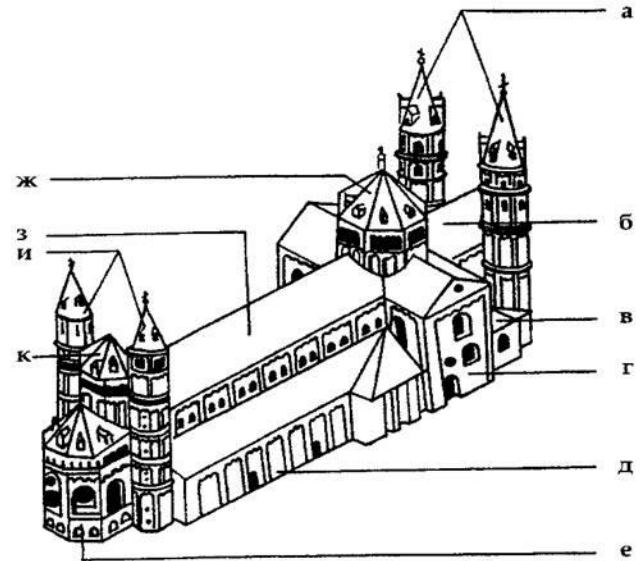

РИС. 9

- а - западные башни;
- б - продольный неф;
- в - башенка на крыше над средокрестьем;
- г - трансепт;
- д - боковой неф;
- е - хор;
- ж - аркбутаны;
- з - галерея хора;
- и - капелла хора;
- к - двор;
- л - соборные залы для бедных и паломников;
- м - контрфорсы.

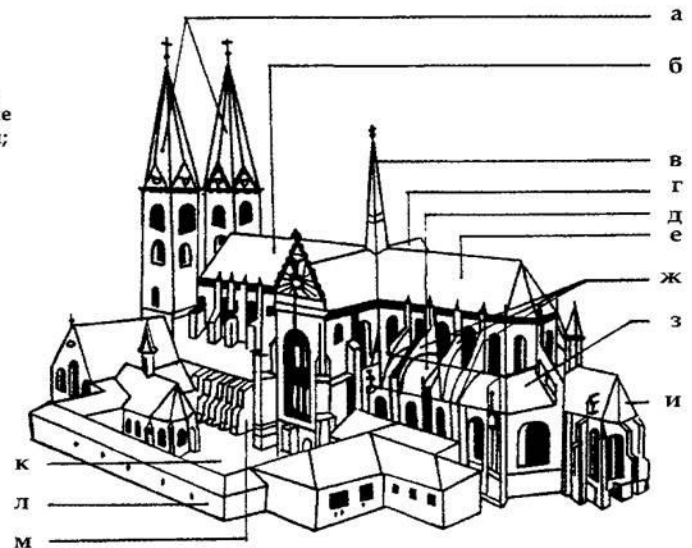

РИС. 10

- Готичний собор усередині

**Вертикаль перемогла
горизонталь.**

Інтер'єр готичного собору
став світлим
і просторим, стрілчасті
форми виражали
прагнення душі
християнина до Бога.

Кентерберійський собор, Лондон

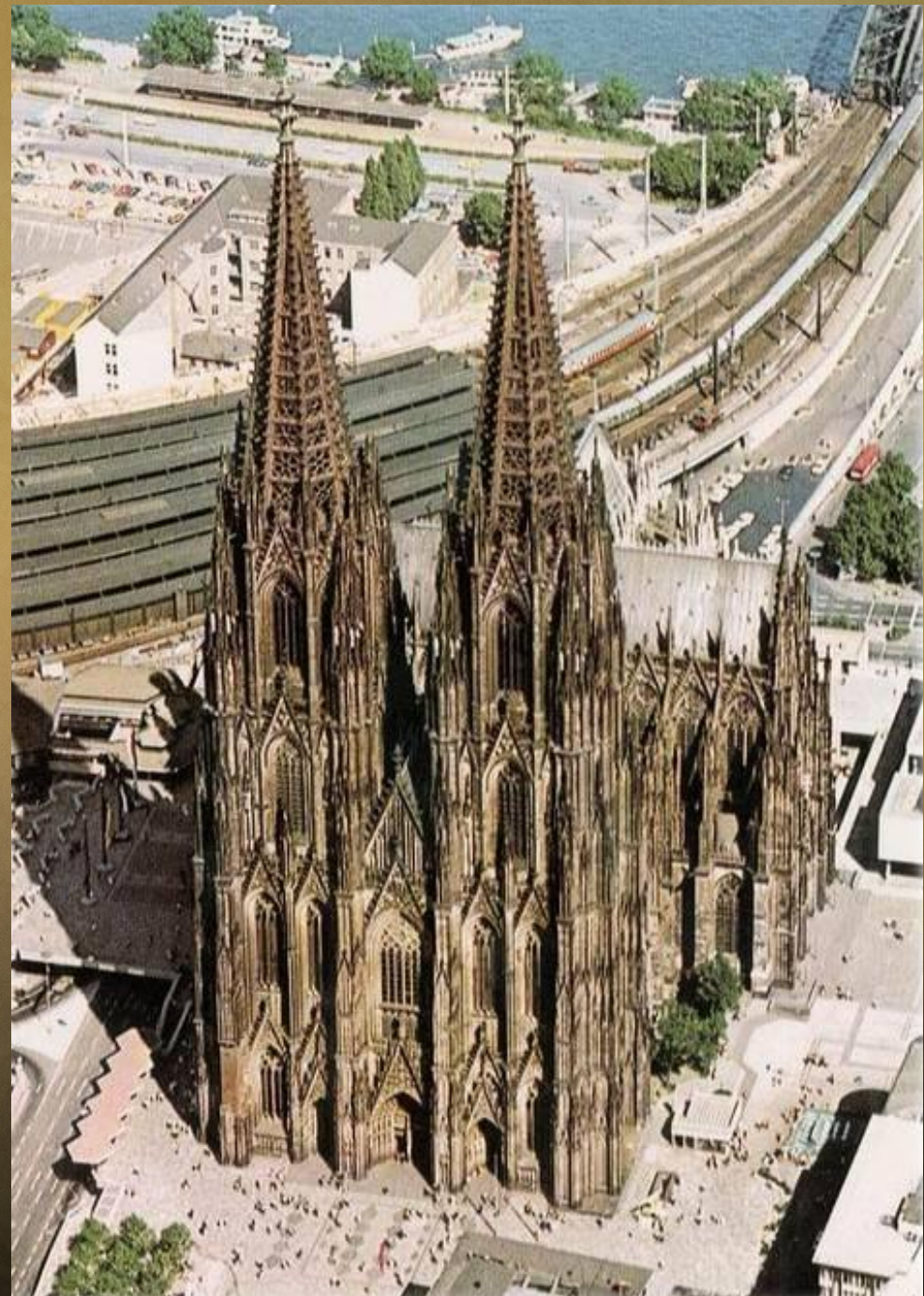

Останній етап готичного стилю – полум'яна готика . Назва з'явилася через особливий характер декору, який нагадував полум'я.

Міланський собор

Готична скульптура

Доповнює архітектуру готична скульптура, яка подолала скутість романських фігур. Її вирізняє особливий

S-подібний вигин, що нагадує мову полум'я свічі, яка символізує духовне життя людини. До середини XIII століття складається основна тематика скульптури: тема Страшного Суду, цикл, присвячений Марії, цикл шанування місцевих святих.

